

Onderzoeksprogramma Postpartum Psychose ErasmusMC Rotterdam

Deze nieuwsbrief is bestemd voor iedereen die deelneemt aan het onderzoeksprogramma "postpartum psychose/depressie Erasmus MC Rotterdam". Via deze weg willen we u bedanken voor uw deelname en u op de hoogte houden van de laatste ontwikkelingen binnen het onderzoek. We wensen u en uw gezin een goed en gezond 2016!

Nieuws

- In de bijlage vindt u de Nederlandse samenvatting van een overzichtsartikel/meta-analyse van onze onderzoeksgroep. Dit artikel is onlangs verschenen in een toonaangevend internationaal tijdschrift (American Journal of Psychiatry)
- Esther Knijff is per 1 september 2015 gestart als psychiater en is gespecialiseerd in perinatale psychiatrie. Esther heeft eerder gewerkt als psychiater in opleiding in het Erasmus MC en heeft veel ervaring met postpartum psychose.

Nieuws van lotgenoten

- Op 4 oktober 2015 vond de 3^e Contactdag Kraambedpsychose plaats. Het belangrijkste onderwerp van deze contactdag was herstel. Herstel is een proces wat iedere moeder na het doormaken van een kraambedpsychose op haar eigen unieke wijze doorloopt. Tevens werd besproken dat het doormaken van een kraambedpsychose betekent dat er twee 'life events' vlak na elkaar plaatsvinden. Naast de moeilijkheden waar de moeders met kraambedpsychose mee worstelen, ervaren vrouwen ook de zorgen die met een bevalling en kraamtijd te maken hebben. Verder zijn er plannen om Stichting 'Me Mam' op te bouwen. Me Mam is een organisatie die moeders met ernstige psychische klachten na een zwangerschap wil bijstaan. Ondersteuning hiervoor is gewenst. Tenslotte was erg genoeg ruimte om ervaringen te delen. Het was een waardevolle dag.

Voor de groep is een afgesloten Facebook-groep gemaakt en dat is een succes, aldus Karin den Oudsten, contactpersoon Lotgenotengroep Kraambedpsychose. Voor meer informatie kunt u de website bezoeken: www.kraambedpsychose.nl

Nieuwe Onderzoeken

- Verbeteren van het beloop na ernstige psychiatrische ziekte in de kraamtijd
Als vrouwen ernstig psychiatrisch ziek worden in de kraamtijd, krijgen zij vaak te vroeg de diagnose "manisch-depressieve stoornis". Zij krijgen vervolgens langdurig medicatie voorgeschreven. Eerst als behandeling en later om terugval te voorkomen. De focus van dit onderzoek is het begrijpen van de risico's en beschermende factoren voor kwetsbaarheid voor psychiatrische ziekte in de kraamtijd. Zo kunnen we voorspellende factoren voor het beloop vinden. We zullen onderzoeken of het tijdstip van ontstaan en de ernst van de klachten van invloed zijn op het beloop. Verder kijken we of familiale belasting het beloop beïnvloedt. Verder ligt er nadruk op immunologische mechanismes (het afweersysteem). We onderzoeken het voorkomen van infecties, auto-immuunziekten en immuunafwijkingen.
- Activiteit in het brein tijdens en na kraambed psychose.
Na de bevalling van een eerste kind is er voor vrouwen een verhoogd risico om psychotisch te worden, ook voor vrouwen zonder enige psychiatrische voorgeschiedenis. Er is nog nooit onderzocht wat er gebeurt *in het brein* tijdens deze vaak korte, maar zeer heftige ziekteperiode. In dit project gaan we de hersenstructuur en de -activiteit onderzoeken tijdens deze periode van acute verwardheid en na het herstel.

Onderzoeksprogramma Postpartum Psychose ErasmusMC Rotterdam

OPPER studie

- Op dit moment nodigen we nog steeds vrouwen uit voor een vervolg afspraak na postpartumpsychose of postpartumdepressie. Ook zijn wij nog op zoek naar gezonde zwangere en kraamvrouwen, die als vrijwilliger mee willen doen aan het onderzoek. Kent u iemand die mee zou willen doen? Neem dan contact op met Nicola.
- We zijn op zoek naar 5-10 vrouwen die mee willen denken en mee willen beslissen over vervolgonderzoek. We zullen telefonisch overleggen en ook een keer bij elkaar komen (bv de volgende contactdag).

NP3-Studie

- De psychose preventie studie (NP3-studie). Inmiddels doen er meer dan 70 vrouwen mee vanuit verschillende centra. Ook doen er meer dan duizend vrouwen mee zonder psychiatrische voorgeschiedenis.
Zie voor meer informatie de flyer onderaan deze nieuwsbrief.
- Bent u op dit moment zwanger? En bent u bekend met een bipolaire stoornis en/of een voorgeschiedenis van postpartum psychose? Op onze polikliniek maken we samen met u een postpartum psychose preventieplan (poli.psych@erasmusmc.nl).

Tenslotte:

Hebt u vragen over het onderzoek? Neem dan gerust contact met ons op!
Bent u verhuisd? Wilt u dan uw nieuwe adres aan ons doorgeven? Om u op de hoogte te kunnen houden van het onderzoek en de behaalde resultaten stellen wij het op prijs als u ons ook uw e-mailadres wilt doorsturen. Nogmaals hartelijk dank voor uw deelname en/of uw interesse in ons onderzoek.

vriendelijke groeten,

Nicola Westerbeek, research verpleegkundige (n.sotirakis-westerbeek@erasmusmc.nl)
Richard Wesseloo, arts in opleiding tot psychiater en promovendus (r.wesseloo@erasmusmc.nl)
Veerle Bergink, psychiater

Website: http://www.psych.nl/research/postpartum_news.html

Nationaal onderzoek naar de preventie van psychische klachten rondom de bevalling

Bent u bekend met een bipolaire stoornis of heeft u eerder een postpartum psychose doorgemaakt? En bent u op dit moment zwanger? Dan komen wij graag in contact met u.

Wij vragen u vriendelijk of u wilt deelnemen aan één of beide onderstaande studies

NP3-studie
Nationale Postpartum Psychose Preventie studie: Welk soort medicatie beschermt het beste tegen psychiatrische terugval rondom de bevalling?

SLEEPREG-BD studie
Invloed van slaapverstoring tijdens zwangerschap en rond de bevalling op psychiatrische problemen na de bevalling.

NP3-studie
Nationale Postpartum Psychose Preventie studie

- 1. Waar gaat het onderzoek over?**
  - Welk soort medicatie beschermt het beste tegen psychiatrische terugval rondom de bevalling.
- 2. Wat vragen wij van u?**
  - Maximaal 4 keer een korte digitale vragenlijst invullen met vragen over uw stemming (8 minuten per keer).
  - Enkele relevante medische gegevens uit uw dossier (anoniem opgeslagen).
  - Het onderzoek heeft geen invloed op uw huidige behandeling.
- 3. Contactpersoon informatie/ hoe aan te melden:**
  - Drs. R. Wesseloo, Arts-onderzoeker en Dr. V. Bergink, Psychiater
  - Tel: 06-81217671 / r.wesseloo@erasmusmc.nl / www.psych.nl/aboutdisorders/np3_studie.html

Erasmus MC
VUmc
Dimence
Centrum Bipolaire Stoornissen

Zie folder voor informatie en aanmelding!

Postpartum terugval risico bij de bipolaire stoornis postpartumpsychose: een systematische review en meta-analyse

Waarom dit onderzoek?

Vrouwen met in de voorgeschiedenis een bipolaire stoornis, postpartumpsychose, of beiden hebben een hoog risico op psychiatrische terugval in de postpartum periode. Echter, in de literatuur worden grote verschillen in terugvalrisico beschreven. Een meer precieze benadering van dit terugval risico is essentieel voor patiënten om met behulp van hun psychiater een afweging te kunnen maken tussen het terugval risico enerzijds en medicatie gebruik tijdens de zwangerschap en postpartum periode anderzijds.

Onderzoeksvraag

Wat is het terugval risico in de postpartum periode voor deze drie hoog-risico groepen?

Hoe werd dit onderzocht?

Er werd een systematische zoekopdracht uitgevoerd in alle bekende medische elektronische databases. De studie selectieprocedure vond plaats volgens de PRISMA-richtlijnen. Studies kwamen in aanmerking voor inclusie als er informatie beschikbaar was over terugval in de postpartum periode. De diagnose bipolaire stoornis of postpartum psychose moest zijn gesteld op basis van DSM, ICD- of RDC-criteria. Heterogeniteit werd onder andere onderzocht met sensitiviteitsanalyses.

Belangrijkste resultaten

Er werden 37 studies geïnccludeerd in de kwantitatieve analyses, waarin de uitkomst van 5.700 bevallingen in 4.023 patiënten werd beschreven. In de gecombineerde analyse werd een postpartum terugvalrisico gevonden van 35% (95% CI 29-41%). Vrouwen met een bipolaire stoornis hadden significant minder kans op het doormaken van een ernstige postpartum episode (17%, 95% CI 13-21%) dan vrouwen met in de voorgeschiedenis een postpartumpsychose (29%, CI 20-41%). Er was onvoldoende informatie beschikbaar om het terugvalrisico te bepalen voor vrouwen met zowel een bipolaire stoornis als postpartum psychose in de voorgeschiedenis. Bij vrouwen met een bipolaire stoornis was medicatiegebruik in de zwangerschap geassocieerd met een lager terugval risico (23% 95% CI 14-37% versus 66%, 95% CI 57-75%).

Consequenties voor de praktijk

Een op de drie vrouwen met in de voorgeschiedenis een bipolaire stoornis of postpartumpsychose maakt post partum een ziekte-episode door. Bij vrouwen met een bipolaire stoornis is medicatie gebruik tijdens de zwangerschap geassocieerd met een lager risico op terugval in de postpartum periode. Bij vrouwen met in de voorgeschiedenis een geïsoleerde postpartum psychose kan direct na de bevalling worden gestart met profylactische medicatie. Dit geeft de mogelijkheid om het terugval risico te minimaliseren terwijl blootstelling van medicatie aan de foetus wordt voorkomen. In geen andere situatie binnen de psychiatrie is het mogelijk om het begin van ziekte zo precies te definiëren. Daarom is het essentieel om voor alle vrouwen met een hoog terugvalrisico in de postpartum periode een postpartum terugval preventieplan op te stellen.

Literatuur

Wesseloo R, Kamperman AM, Munk-Olsen T, Pop VJ, Kushner SA, and Bergink V. Risk of Postpartum Relapse in Bipolar Disorder and Postpartum Psychosis: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Am J Psychiatry* 2015; doi: 10.1176/appi.ajp.2015.15010124.